ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ & ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023

ΚΥΡΙΑΚΗ Β΄ ΛΟΥΚΑ (Λουκ. στ΄31-36)

1 Ὀκτωβρίου 2023

Τὸ μικρὸ ἀπόσπασμα τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλίας τοῦ Κυρίου στὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς Β΄ Λουκᾶ, ἀρχίζει μὲ τὸν γνωστὸ «χρυσὸ κανόνα» τῆς ἠθικῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀνθρώπων: «Ὅπως θέλετε νὰ σᾶς συμπεριφέρονται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, παρομοίως καὶ ἐσεῖς νὰ συμπεριφέρεσθε πρὸς ὅλους».

Μήπως ἡ ἐντολὴ αὐτὴ λέγει ἀκριβῶς τὸ ἴδιο πρᾶγμα μὲ τὸ ἀρχαιοελληνικὸ ρητὸ «αὐτὸ ποὺ δὲν θέλεις νὰ σοῦ κάνουν, νὰ μὴν τὸ κάνεις»;

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι καὶ οἱ δύο αὐτὲς προτάσεις ἀποβλέπουν στὴν σωστὴ σχέση μας μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἡ καθεμιὰ ὅμως ἀπὸ διαφορετικὴ πλευρά. Ὁ «χρυσὸς κανόνας» ἔχει θετικὴ διατύπωση, ὅτι δηλαδὴ πρέπει νὰ πράττουμε τὸ καλό. Τὸ ἀρχαιοελληνικὸ ρητὸ ἔχει ἀρνητικὴ διατύπωση, ὅτι δηλαδὴ δὲν πρέπει νὰ κάνουμε τὸ κακό. Καὶ ὅμως ὑπάρχει διαφορὰ μεταξύ τους. Στὴν δεύτερη περίπτωση προτείνεται ἡ ἀδιαφορία πρὸς τοὺς ἄλλους. Καθ' ὅσον δὲν ἀσχολοῦμαι μὲ τοὺς ἄλλους καὶ δὲν ἐνοχλῶ, περιμένω ὅτι καὶ ἐκεῖνοι μὲ τὴ σειρὰ τους θὰ ἀποφεύγουν νὰ μὲ βλάψουν. Ὁ Χριστὸς ὅμως δὲν μᾶς προτρέπει νὰ ἀδιαφοροῦμε γιὰ τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ νὰ τοὺς εὐεργετοῦμε. Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ μὴν πράττουμε τὸ κακό. Ἀπ' ἐναντίας χρειάζεται νὰ πράττουμε πάντοτε τὸ καλό.

Γιατὶ ὅμως στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἐπιτρεπόταν ἡ ἐκδίκηση; Ποιὸ νόημα ἔχει τὸ «ὀφθαλμὸν ἀντ' ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος»; Δὲν εἶναι ὁ ἴδιος Θεὸς ποὺ νομοθετεῖ καὶ στὴν Παλαιὰ καὶ στὴν Καινὴ Διαθήκη; Βεβαίως, πάντοτε ὁ Θεὸς ἀπεχθάνεται τὴν βία, ἀποδοκιμάζει τὸ μῖσος καὶ δὲν ἐγκρίνει τὸν φόνο. Οἱ ἄνθρωποι ὡστόσο ἐκείνης τῆς ἐποχῆς δὲν εἶχαν τὴν ἀνάλογη πνευματικὴ ὡριμότητα ὥστε νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης πρὸς ὅλους, τῶν ἐχθρῶν συμπεριλαμβανομένων. Μὲ παιδαγωγικὸ κίνητρο ὁ ἕνας ἀληθινὸς Θεὸς ἐπιτρέπει, ὀρθότερα ἀνέχεται, στὴν Παλαιὰ Διαθήκη τὴν ἐκδίκηση σὲ ἴσο βαθμὸ πρὸς τὸ διαπραχθὲν ἀδίκημα. Ἂν δηλαδὴ ἑνὸς ἀνθρώπου εἶχαν βγάλει τὸ ἕνα μάτι, τὸ θῦμα εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ ἀντιδράσει, ἀλλὰ μέχρι τοῦ σημείου

νὰ προκαλέσει τὴν ἴδια βλάβη στὸν δράστη καὶ ὄχι μεγαλύτερη. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ περιοριζόταν ἡ ἐκδικητικὴ μανία τῶν ἀνθρώπων.

Στὴν Καινὴ Διαθήκη ὁ ἴδιος βεβαίως Νομοθέτης, ὡς Θεὸς ἐνανθρωπήσας, συμπλήρωσε καὶ τελειοποίησε ἐπὶ τὸ αὐστηρότερον τὶς ἠθικὲς ἐντολές.

Λίγες γραμμὲς κάτω ἀπ' τὸν «χρυσὸ κανόνα» ὁ Χριστὸς λέγει «ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν». Αὐτὲς οἱ δύο ἐντολὲς εἶναι παρόμοιες ἢ διαφορετικὲς μεταξύ τους; Ἐὰν συμπεριφερόμαστε ἀπέναντι στοὺς ἄλλους ἀναλόγως μὲ τὸν τρόπο ποὺ αὐτοὶ συμπεριφέρονται σὲ ἐμᾶς, τότε εἶναι ἀναμενόμενο νὰ ἀγαποῦμε μόνο αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἀγαποῦν (πολλὲς φορὲς δὲν κάνουμε οὔτε αὐτὸ) καὶ ἀντιστοίχως νὰ μισοῦμε αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἐχθρεύονται καὶ μᾶς ἀδικοῦν. Ὁ Χριστὸς ὅμως μὲ τὸν «χρυσὸ κανόνα» μᾶς ἔδωσε ἐντελῶς διαφορετικὴ ἐντολή. Ἀνεξαρτήτως ἀπ' τὸν τρόπο συμπεριφορᾶς τῶν ἄλλων πρὸς ἐμᾶς, ἐμεῖς πρῶτοι ὀφείλουμε νὰ δείχνουμε ἀγάπη πρὸς αὐτούς. Γι' αὐτὸ ὁ «χρυσὸς κανόνας» καὶ ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ταυτίζονται μεταξύ τους κατὰ τὸ οὐσιαστικό τους περιεχόμενο. Ὅσο «βαρειὰ» εἶναι ἡ μία ἐντολή, ἄλλο τόσο εἶναι καὶ ἡ ἄλλη.

Ἕνα τελευταῖο ἐρώτημα, ἴσως τὸ σημαντικώτερο, εἶναι μήπως ὁ Χριστὸς (μὲ ὅλες αὐτὲς τὶς ἐντολὲς καὶ τὶς παρόμοιες) γίνεται τόσο ὑπερβολικὸς καὶ ἀπαιτητικός. Ἡ ἀπάντηση δίδεται στοὺς τελευταίους στίχους τῆς σημερινῆς περικοπῆς. Ἡ στόχευση ὄντως εἶναι τόσο ὑψηλή. Εἴμαστε προσκεκλημένοι γιὰ τὴν τελειότητα, τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ὁμοίωσή μας μὲ τὸν Δημιουργὸ καὶ Πατέρα μας. Πάνω στὸν Σταυρὸ ὁ Κύριος ἐφάρμοσε πρῶτος ὅλα ὅσα ζήτησε. Ἀπέστειλε στὴν συνέχεια τὸ Ἅγιο Πνεῦμα γιὰ νὰ λάβουμε τὴν κατὰ Χάριν «υἱοθεσία», γιὰ νὰ ἔχουμε τὴν δύναμη νὰ βαδίζουμε στὰ ἴχνη Του.

Σὲ μᾶς ἀπομένει, χωρὶς ἀνόητες ὑπεκφυγές, νὰ ἀναποκριθοῦμε στὴν πρόσκλησή Του.

π. Ν. Η.

Βυζαντίου & Θουκυδίδου 6, Τ.Θ. 1, Τ.Κ. 190 04, Σπάτα Ἀττικῆς
☏: 2106632276, 2106632687, Fax: 2106025101, email: imml@imml.gr, Ἱστοσελίδα: www.imml.gr